

päivitetty: 2.12.2020

COVID-19-koronavirustauti ympärivuorokautisessa asumisessa, asumisyksiköissä ja hoivassa

Huom. Ohje päivittyy nopeallakin tahdilla, varmista aina, että käytössäsi on viimeisin ohje. Tätä ohjetta sovelletaan muihin vastaaviin yksiköihin.

Lisätietoja: hygieniahoitajatespoonsairaala@espoo.fi, 043 825 6882

Keskeistä

- Uusi koronavirus (COVID-19-tauti) on riski erityisesti ikääntyneille ja monisairaille.
- Koronavirus tarttuu pisara- ja kosketustartuntana, kun henkilö yskii tai aivastaa. Tartunta voi tapahtua myös tahriintuneiden käsien ja pintojen välityksellä.
- Koronaviruksen itämisajan arvioidaan olevan 1-14 vuorokautta, keskimäärin 4-5 päivää.
- Sairastuneiden oireita ovat hengitystieoireet kuten yskä, kurkkukipu, kuume ja hengenahdistus, yleistilan lasku. Lisäksi voi olla ripulia, vatsakipua, nenän tukkoisuutta, päänsärkyä, huimausta tai lihaskipua sekä hajua/makuaistin alentumista.
- Mikäli asukkaalla on pieniäkään oireita, tulee ottaa COVID-19 näyte.
- Kaikissa asukaskontakteissa tulee huomioida aina huolellinen käsihygienia ja yskimishygienia.

Henkilökunta

- Henkilökunta ei tule töihin sairaana.
- Maskin ja muiden suojainten käyttö koronaviruksen työpäivän aikana ja työmatkoilla
- Työntekijän toivotaan ilmoittavan positiivisen näytevastauksen esimiehelleen mahdollisimman pian.

Vierailijat

Suosittelaaan, että sosiaalinen kanssakäyminen tapahtuu puhelimen ja muiden etäyhteyksien välityksellä tai ulkotiloissa. Vierailut vanhusten ja muiden riskiryhmien asumispalveluyksiköihin on sallittu seuraavasti:

- Vierailuista tulee sopia etukäteen yksikön henkilökunnan kanssa.
- Asukkaan luona voi vierailla kerran päivässä, korkeintaan 2 vierailijaa enintään 1h ajan
- Vierailuja ei sallita lievilläkään oireilla. Hoitaja tarkistaa ennen vierailua, ettei vierailijalla ole flunssa- tai vatsataudin oireita.
- Vierailulle ei voi tulla, jos vierailija on omaehtoisessa karanteenissa ulkomaanmatkan jälkeen ([THL](#):n sivuilta ajantasainien tieto) tai hän on karanteenissa korona-altistumisen tai koronatartunnan vuoksi.
- Yksikön esimies voi käyttää yksilöllistä harkintaa vierailujen järjestämissä. Aina vierailut eivät ole mahdollisia.
- Henkilökunta ohjaa vierailijat hyvään käsihygieniaan (ennen yksikköön tuloa kädet pestään sekä ennen asukashuoneesta poistumista) sekä kirurgisen suu-nenäsuojuksen käyttöön (pukeminen- ja riisuminen, ei saa koskea tai poistaa vierailun aikana).

päivitetty: 2.12.2020

- Turvaväliä on pyrittävä pitämään koko vierailun ajan sekä asukkaaseen että muihin asukkaisiin ja työntekijöihin.
- Kriittisesti sairaiden ja saattohoitotilanteissa vierailut sovitaan tapauskohtaisesti.

Ulkovierailut:

Omaisten ulkoilu asukkaiden kanssa on sallittua. Mikäli turvavälejä ei ole mahdollista pitää, käytetään kirurgista suu-nenäsuojusta.

Sisävierailut:

- Sisätiloissa vierailtaessa vierailija käyttää yksikön tarjoamia kirurgisia suu-nenäsuojaa koko tapaamisen ajan
- vierailija ei turhaan liikuskele yhteisissä tiloissa, vaan menee suoraan asukkaan omaan huoneeseen.
- useamman hengen huoneessa pitää olla käytössä väliverhot/sermit asukkaiden välillä

Mikäli asukkaalla tai yksikössä on COVID-19 tauti tai epäily, vierailuja ei ensisijaisesti suosita, mutta kriittisesti sairaiden ja saattohoitotilanteissa vierailuun voidaan tehdä poikkeuksia. Näillä vierailuille vierailijan käyttää samoja suojaimia henkilökunnan kanssa. Henkilökunta ohjaa vierailijaa suojainten käyttöön ja valvoo suojainten riisumisen ohjeen mukaisesti.

- Asukkaalle, jolla on 10 vuorokauden seuranta-aika meneillään, tulee sallia/järjestää vierailut yllä mainitun mukaisesti.
- Tehostetun asumispalvelun ja Vampan asukkaiden kotilomat ovat mahdollisia. Kotilomista tulee aina sopia yksikön kanssa ja kotiloman aikana tulee noudattaa kansallisia koronatartunnan ehkäisyyn annettuja ohjeita. Yksikköön paluun jälkeen suositellaan vapaaehtoista 10 vuorokauden seuranta-aikaa.

Toiminta yksiköissä

Käsihygieniä

- Yksikön henkilökunta noudattaa ja ohjaa asukkaille sekä mahdollisille vierailijoille huolellisen käsi- ja yskimishygienian.
 - Yksiköissä varmistetaan alkoholipitoisen käsihuuhteen sekä käsisäippuan ja käsipaperin saatavuus.
 - Henkilökunta pesee ja desinfioi kätensä töihin tullessa ja töistä lähtiessä. Asukastyössä noudatetaan hyvää käsihygieniaa jokaisen asukkaan ja jokaisen työvaiheen välillä. [THL käsihygieniaohteet](#)

Suu-nenäsuojuksen käyttö

- Espoon kaupungin yksiköissä käytetään kirurgista suu-nenäsuojusta. Oikein käytettynä kirurginen suu-nenäsuojus suojaa työntekijää, asukkaita sekä muita mahdolliselta koronavirustartunnalta. Tällä käytännöllä pyritään välttämään paitsi tartuntoja, niin myös laajoja altistumistilanteita
 - Samaa kirurgista suu-nenäsuojusta voi käyttää useamman asukkaan hoidossa, kunhan suojaan ei kosketa ja se pysyy puhtaana. Poikkeuksena koronapositiivinen/koronaepäilyn/ylähengitystieinfektio asukkaiden kanssa toimittaessa kirurginen suu-nenäsuojus riisutaan asukaskontaktin jälkeen.

päivitetty: 2.12.2020

- Koko kasvot peittävä visiiri ennaltaehkäisevänä suojana on rajattu tiettyihin toimintoihin. Esimies voi paikallisesti sopia koko kasvot peittävän visiirin käytöstä, mikäli kirurginen suu-nenäsuojus aiheuttaa työntekijälle terveydellistä haittaa.
 - Visiiriin ei saa koskea käytön aikana ja visiiri puhdistetaan tai vaihdetaan käytön jälkeen. Samaa visiiriä voi käyttää useampien asukkaiden hoidossa edellyttäen, että visiiriin ei kosketa käytön aikana.
 - On tärkeää huomata, että koko kasvot peittävä visiiri ei anna yhtä hyvää suojaa Covid-19 –tartuntaa vastaan kuin kirurginen suu-nenäsuojus. Mikäli yksikössä asukas tai työntekijä sairastuu Covid-19 –infektioon, pelkkää visiiriä (ilman suu-nenäsuojusta) käyttänyt työntekijä voidaan katsoa altistuneeksi.
- Työpaikalla ei käytetä kangasmaskia.

Ruokailut/virikeryhmät

- Yksiköissä voidaan järjestää pienimuotoista (max 10hlö työntekijät mukaan lukien) toimintaa esim. tuolijumppia siten, että asukkaiden välillä on aina vähintään 2 metriä. Eri ryhmäkotien asukkaita ei sekoiteta keskenään.
 - Yksiköissä, joissa on todettu COVID-19 tartuntoja minkäänlaista ryhmätoimintaa ei tule järjestää, kunnes yksikössä ei ole enää karanteenia voimassa.
- Työntekijöiden ja asukkaiden on hyvä huomioida 2 metrin turvaväli kaikessa toiminnassa.
- Mikäli asukkaat ruokailevat yleisissä tiloissa, tulee huomioida, että on vain 1 ruokailija/pöytä ja pöytien välissä on 2 metriä.
- Toimintayksiköiden buffet-ruokailut lopetetaan ja ruoka annostellaan asiakkaille
- Asukkaat, jotka käyvät yksikön ulkopuolella suositellaan käyttävän suu-nenäsuojaa, mikäli he sitä kykenevät käyttämään

Työntekijöiden sijoittelu

- Työntekijöiden vaihtuvuutta ja kiertoa yksiköiden/ryhmäkotien välillä tulee olla mahdollisimman pieni.
- Tarpeellinen hoito asukkaalle mm. fysioterapia on järjestettävä normaalisti huomioiden hygieniäkäytännöt.

Siivous

- Päivittäin siivotaan yhteiskäytössä olevat saniteettitilat sekä yksikön keittiö, myös jakelukeittiöt, yhteisten tilojen kosketuspinnat kuten kaiteet, kahvat, käsinohjat, valokatkaisijat, kaukosäätimet, puhelimet, näppäimistöt. Huomioidaan myös henkilökunnan työtilat.

Asukkaiden muu hoidontarve

- Jos yksiköstä, jossa on todettu yksi tai useampia COVID-19 – tapauksia, siirtyy asukkaita sairaalahoitoon muun syyn, esim. lonkkamurtumaepäilyn vuoksi, lähetteessä ja saatteessa on mainittava tästä selkeästi.
- **COVID-19 näytteenotto Espoon sairaalasta siirtyviltä asukkailta huomioidaan ennen siirtymistä. Yksikön tulee seurata asukkaiden mahdollisia COVID-19 oireiden ilmaantumista. Siirtyville/uusille asukkaille suositellaan 10 vuorokauden seuranta-**

päivitetty: 2.12.2020

aikaa. Mikäli asukkaalle tulee lieviäkin oireita, tulee hänestä heti ottaa COVID-19 näyte.

10 vuorokauden seuranta-ajan toiminta

- 10 vrk:n seuranta-aika on suositus. Kyse ei kuitenkaan ole tartuntatautilain mukaisesta rajoitetoimenpiteestä.
- seuranta-aikana asukas ei osallistu yksikön ryhmätoimintoihin kuten ruokailuihin, vaan asukas hoidetaan omassa huoneessaan. Ulkoilu ja vierailut tulee järjestää vierailuohjeiden mukaisesti.
- asukkaan kuntoutus- ja virkistystoiminnasta tulee huolehtia myös seuranta-aikana
- henkilökunta käyttää aina kirurgista suu-nenäsuojusta asukaskontaktissa
- henkilökunnan tulee seurata asukkaan oireita jokaisessa työvuorossa/käynnin yhteydessä esim. kuumeen mittausta
- mikäli asukkaalle tulee pieniäkin oireita, tulee yksikön pyytää hoitavalta lääkäriltä lähetettää COVID-19 näytteeseen.

päivitetty: 2.12.2020

Jos koronavirusepäily herää hoitotilanteessa

Koronaepäily syntyy, jos yksikön asukkaalla on koronaoireita.

Asukkaan hoito

- Asukas hoidetaan tavanomaisten varotoimien lisäksi kosketus- ja pisaravarotoimin omassa huoneessaan kunnes COVID-19 epäily on purettu. COVID-19 epäilyn hoidossa suojaimet ovat aina kertakäyttöisiä ja asukaskohtaisia.
 - Asukas ei tule yhteisiin tiloihin esim. aterioimaan.
 - Henkilökunta käyttää kosketus- ja pisaratartunnan edellyttämiä suojaimia. Suojaimia ei saa käyttää ilman perusteita. Katso suojainten pukemis- ja riisumisohjeet alla.
 - Asukkaan huoneessa tehdään huolellinen päivittäissiivous, ks. ohjeet alla.
 - Yksikön muiden asukkaiden liikkumista yhteisissä tiloissa myös vähennetään, kunnes tapaus on selvitetty.
 - Henkilökunta jatkaa työtään normaalisti. Jos koronavirustartunta varmistuu, tulee työntekijän olla heti yhteydessä esimieheen.

Yhteys lääkäriin

- Koronavirusepäilystä otetaan yhteyttä vanhusten asumispalveluyksiköissä hoitavaan lääkäriin, joka määrää -CV19NhO.
- Koronanäytteen ottaa LiSa hoivakodeissa ja vammaispalvelussa (sovitut yksiköt).
- Muissa tapauksissa toimitaan terveysaseman ohjeiden mukaisesti.
- Asukasta hoitava yksikkö huolehtii, että saa tietoonsa näytevastauksen.
- Asukasta ei pääsääntöisesti siirretä koronavirustartunnan vuoksi sairaalaan, jos hän vointinsa puolesta pärjää hoidossa omassa hoitopaikassaan.
- Jos asukkaan yleisvointi on heikentynyt, hoitava lääkäri konsultoi infektiolääkärinä asukkaan lähettämistä sairaalahoitoon.

Jos ei ole koronavirusepäilyä tai koronavirusepäily raukeaa

- Hoidetaan kuin tavallinen hengitystieinfektio.
- Oireisen kohdalla pisara- ja kosketusvarotoimet jatkuvat, kunnes oireiden päättymisestä on 1 vrk
- Mikäli oireet pahenevat tai pitkittyvät, tulee harkita uutta COVID-19 näytettä, josta konsultoidaan hoitavaa lääkäriä/terveysasemaa.

päivitetty: 2.12.2020

Yksikön toiminta, kun asukkaalla todetaan koronaviruksen aiheuttama infektio

Asukas pysyy ja hoidetaan omassa huoneessaan. Asukkaan huoneessa noudatetaan tavanomaisten varotoimien lisäksi kosketus- ja pisaravarotoimin omassa huoneessaan, joista tiedotetaan asukashuoneen ovella, riisumisohjeet huoneen sisäpuolelle. COVID-19 asukkaan hoidossa suojaimet ovat aina kertakäyttöisiä ja asukaskohtaisia.

- Jos aerosolia tuottavia toimenpiteitä tehdään, muiden huoneessa oleskelevien tulee käyttää FFP2- tai FFP3-hengityksensuojainta. Aerosolia tuottavat toimenpiteet ovat esim. liman avoin imu hengitysteistä (sisältää trakeostomian hoidon), nebulisaattorihoito ja elvytys.
- Yksikön lääkäri antaa asukaskohtaiset hoito-ohjeet
 - Yksikön lääkäri kirjaa Lifecaren riskitietoihin COVID-19 diagnoosin ks. [THL sivut](#)
- Jos asukkaan yleisvointi on heikentynyt, ennen asukkaan lähettämistä sairaalahoitoon konsultoidaan hoitavaa lääkäriä, joka tarvittaessa konsultoi infektiolääkärinä (09 4711 /vaihe).
- Hoitava lääkäri tekee tarvittaessa lähetteen kotisairaalaan
- Jos asukas päätetään lähettää sairaalaan, yksikkö ilmoittaa virusinfektiosta päivystävään sairaalaan.
- Kaikki ryhmätoiminta mukaan lukien yhteisruokailu yksikössä lakkautetaan, kunnes viimeisestä sairastumisesta on kulunut 10vrk
- Yksikön sisällä tulee huolehtia siitä, että vain tietty/tietyt hoitajat ovat kontaktissa tiettyjen asukkaiden kanssa (kohortointi), jotta kontaktit jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Osana toimintaa henkilökiertoa ei tulisi käyttää. Samojen hoitajien ei pidä työskennellä useammassa kuin yhdessä yksikössä tai solussa.
- Jos yksikössä todetaan asukkaalla koronavirusinfektio tai oireisia asukkaita on useita, ilmoita tilanteesta hygieniahoitaja Heidi Järvenpää-Igwe 043 825 6882

Altistuneet

Altistuneiden kartoitus:

- Koko yksikön testauksesta päättää harkinnan mukaan tartuntatautilääkäri

Oireettomia altistuneita hoidetaan tavanomaisten varotoimien lisäksi kosketus- ja pisaravarotoimin omassa huoneessaan.

- Henkilökunta käyttää suojaimia kuten COVID-19 epäilyn hoidossa.
- Mahdollisten COVID-19 oireiden ilmaantumisesta seurataan. Jos COVID-19 oireita ilmenee, otetaan herkästi näyte.

Työvuorossa olevat työntekijät

- Tartuntatautiyksikkö määrää altistuneet työntekijät karanteeniin ja karanteenin pituuden.
- Tartuntatautiyksikkö voi määrätä yksikön työntekijät seulontanäytteisiin tartunnanlähteen selvittämiseksi. Seulonta ei kuitenkaan automaattisesti johda karanteeniin.

päivitetty: 2.12.2020

Muut huomiot sekä koronaepäilyn että koronapositiivisen hoidossa

- Ruokailu
 - Ruokailuvälineiden suhteen normaalikäytäntö
 - Asukas, jolla koronaepäily/-tauti, aterioi omassa huoneessaan.
- Siivous
 - Päivittäisessä siivouksessa pyyhitään kosketuspinnat desinfiointiaineella ja poistetaan roskat. Desinfiointiaineita ovat esimerkiksi Oxivir Plus 3,5%, Kloori 1000 ppm, Virkon ja pintadesinfektioliinat.
 - Eritetahrat (myös yskökset) poistetaan välittömästi eritetahradesinfektioaineella (Oxivir Plus, Virkon ja Kloori 1000 ppm).
 - Asukashuoneen viikkosiivous toteutetaan varotoimien päätyttyä. Viikkosiivous toteutetaan yleispuhdistusaineella.
 - Siivoustyöntekijä käyttää suojaimia: kirurginen suu-nenäsuojus, kertakäyttöiset suojakäsineet, pitkähihainen suojatakki
- *Jätteiden käsittely*
 - Eritteitä ja eritteisiä jätteitä käsiteltäessä toimitaan siten, ettei synny aerosoleja tai roiskeita.
 - Jätteet pakataan kahteen pussiin ja huolehditaan, että ulommainen pussi pysyy puhtaana.
- *Likapyykki*
 - Pesulaan menevä pyykki pakataan itse sulaviin pyykkipusseihin (jos käytössä), joka laitetaan keltaiseen muoviseen pyykkipussiin välttämättä turhaa pölyttämistä (tarkasta ohje käytössä olevasta pesulasta).
 - Mikäli yksikkö pesee itse pyykin, pyykki viedään suoraan pesukoneeseen pölyttämättä sitä ja huolehditaan ettei pyykillä tai suojaimilla kontaminoidu esim. ovenkahvoja. Kun pesukone on täytetty, koneen ovi suljettu ja kone käynnistetty, kaikki pesukoneen kosketuspinnat pyyhitään pesevällä desinfektioaineella.
 - Pyykki pyritään pesemään vähintään 60 asteessa. Mikäli tämä ei onnistu, voidaan käyttää pesuaineen lisänä desinfioivaa pesuainetta (esim. Erisan Oxy).
- *Tutkimus- ja hoitovälineistö*
 - Asukashuoneeseen varataan asukkaan hoidossa tarvittavat välineet. Kertakäyttöisiä välineitä käytetään aina, kun se on mahdollista. Monikäyttöiset hoitovälineet puhdistetaan ja desinfioidaan ennen poistamista pyyhkimällä ne huolellisesti desinfektioaineella (Oxivir Plus, Virkon tai kloori) tai pintadesinfektioliinalla.

Vainajien käsittelyohjeet varmistetussa tai epäillyssä COVID-19-infektiossa

- Vainajan laitossa katso ohjeet [THL:n sivuilta](#)
- Mikäli omainen vierailee vainajan luona, hän noudattaa henkilökunnan ohjaamana kosketusvaroimia ja välttää suoraa kosketusta vainajaan.

päivitetty: 2.12.2020

Suojainten käyttö

Suojaimet puetaan ja riisutaan asukashuoneessa. Suojainten riisumisohjeet tulee laittaa asukashuoneen sisäpuolelle näkyville. Suojainten pukemis- ja riisumispaikan yhteyteen tuodaan käsihuuhte ja (kannellinen) jäteastia. Suojaimilla ei saa liikkua yleisissä tiloissa suu-nenäsuojusta lukuunottamatta.

Suojainten pukemisohje	Suojainten riisumisohje
<ol style="list-style-type: none">1. Ota kaksi painallusta käsihuhdetta2. Pue pitkähäinen suojatakki. Jos käytössäsi ei ole suojatakia, käytä suojaesiliinaa. Kädet tulee olla kyynärpäistä sormenpäihin asti vapaat (ei kelloja, koruja, omia pitkiä hihoja)3. Pue suu-nenäsuojus ks. ohjeistus alla4. Pue silmäsuojus5. Ota kaksi painallusta käsihuhdetta6. Pue suojakäsineet	<ol style="list-style-type: none">1. Riisu suojatakki/esiliina ja suojakäsineet2. Ota kaksi painallusta käsihuhdetta, desinfioi myös käsivarret, mikäli käytössäsi ei ole ollut pitkähäistä suojainta; tällöin tarvitset reilusti käsihuhdetta3. Riisu silmäsuojus*4. Riisu suu-nenäsuojus5. Ota kaksi painallusta käsihuhdetta <p>* silmäsuojien/visiirien puhdistus ks. yllä</p>